

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою

07-08-217S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Українська державність і культура		Ukrainian statehood and culture
Шифр за ОП	OK1	Code in Degree Programme
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Level of Education: Bachelor's (first)
Галузь знань Архітектура та будівництво	19	Field of Knowledge Architecture and construction
Спеціальність Геодезія та землеустрій	193	Field of Study Geodesy and land management
Освітня програма: Геодезія та землеустрій		Degree Programme: Geodesy and land management

РІВНЕ – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Українська державність і культура» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Геодезія та землеустрій» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» галузі знань 19 «Архітектура та будівництво».Рівне. НУВГП. 2024. 18с.

ОП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/30632/>

Розробники силабусу:

е-підпис Клинова-Дацюк Галина Дмитрівна, кандидат історичних наук,
доцент, доцент кафедри журналістики та українознавства

е-підпис Хряпченко Валентина Павлівна, кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол №03 від "25" жовтня 2024 року

Завідувач кафедри:

е-підпис Малевич Леся Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Керівник (гарант) ОП:

е-підпис Янчук Руслан Миколайович – к.т.н., доцент, завідувач кафедри
геодезії та картографії

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІАЗ

Протокол №05 від "19 листопада" 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІАЗ:

е-підпис Прищепа Алла Миколаївна, д.с-г.н., професор.

© Клинова-Дацюк Г.Д., 2024
© НУВГП, 2024

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	Геодезія та землеустрій
Спеціальність	Геодезія та землеустрій
Рік навчання, семестр	<i>1 рік навчання, 1 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Лекції:	<i>34 години / 2 години</i>
Практичні заняття:	<i>28 годин / 8 годин</i>
Самостійна робота:	<i>58 годин / 110 годин</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна / заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКІВ	

<p>Лектор</p> 	<p>Клинова-Дацюк Галина Дмитрівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та українознавства</p>
<p>Вікіситет</p>	<p>https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Клинова-Дацюк_Галина_Дмитрівна</p>
<p>ORCID</p>	<p>http://orcid.org/0000-0002-7144-3074</p>
<p>Як комунікувати</p>	<p>https://h.d.klynova-datsiuk@nuwm.edu.ua Актуальні оголошення – на сторінці дисципліни в системі Moodle</p>
<p>Лектор</p> 	<p>Хряпченко Валентина Павлівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін</p>
<p>Вікіситет</p>	<p>https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Хряпченко_Валентина_Павлівна</p>
<p>ORCID</p>	<p>-</p>
<p>Як комунікувати</p>	<p>v.p.khriapchenko@nuwm.edu.ua</p>
<p>Мета та завдання</p>	

В умовах повномасштабного вторгнення Росії в Україну, яке супроводжується знищенням українців як нації, історико-культурної спадщини, вивчення навчальної дисципліни «Українська державність і культура» є надзвичайно важливим і вкрай необхідним засобом захисту державних інтересів у духовній сфері та засобом впливу на національну свідомість студентської молоді. Дисципліна розглядає низку актуальних для сьогодення питань: традиції державотворчих процесів на українських землях, становлення української нації, формування самобутньої і неповторної національної культури, роль і місце української держави й культури в європейському полікультурному просторі тощо.

Державність аналізується як комплекс інститутів економіки, політики, культури, які діють на території, населеній національним колективом, які зв'язують його в компактну цілість та забезпечують його розвиток у сучасному і майбутньому. Навчальна дисципліна «Українська державність та культура» складається з III модулів: I «Традиції державотворення в Україні: історія та сучасність», II «Українська державність та культура у європейському полікультурному просторі», III «Основи державності та права».

Основна метавикладання дисципліни «Українська державність і культура» полягає в глибокому аналізі традицій українського державотворення, показі самобутності українського народу, його історії та культури; формуванні у студентів бачення державотворчих процесів в Україні та сприйняття її культури, як невід'ємної складової світового історичного процесу та світової культурної спадщини, а також в отриманні глибоких і міцних знань в сфері державно-правових явищ.

Основні цілі:

- проаналізувати традицію державності на території України;
- визначити роль і місце України глобалізаційних та євроінтеграційних процесах;
- розкрити умови формування та розвитку української культури, як самобутньої культури українців;
- показати розвиток української культури, як частини всесвітнього історичного та культурного процесу;
- розвивати навички дослідницької роботи з джерелами та об'єктивного аналізу історичних фактів;
- виховувати патріотичні почуття та шанобливе ставлення до історичного минуло українського народу, постатей та діячів культури.
- з'ясувати основні свої права та обов'язки як члена суспільства;
- ознайомити з цінностями вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; принципів європейської демократії та поваги до прав громадян, враховувати їх при прийнятті рішень;
- дати знання про можливі способи захисту прав та інтересів громадян у різних правових ситуаціях;
- вміти використовувати на практиці основні положення законодавства як національного так і міжнародного.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4326>

Передумови вивчення*
(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Вивченню дисципліни передуює вивчення шкільних навчальних дисциплін «Історія України», «Всесвітня історія», «Правознавство».

Компетентності

ЗК1. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК13. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Структура та зміст навчальної дисципліни

Модуль I. Традиції державотворення в Україні
Тема 1. Державотворчі процеси у давню та середньовічну добу.
Київська Русь. Галицько-Волинське князівство

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проектного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 4.

Зародження державницьких традицій на українських землях. Виникнення та становлення Русі-України. Формування та суспільно-політичний розвиток Київської Русі. Утворення Галицько-Волинського князівства та особливості його розвитку. Русь-Україна, Галицько-Волинське князівство в системі відносин середньовічних держав Центрально-Східної Європи.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 16.

Тема 2. Козацько-гетьманська державність у XVII-XVIII ст.

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 4.

Відродження української державності у середині XVII ст. Державно-політичний розвиток Гетьманщини у II половині XVII – XVIII ст. Запорізька Січ та її політичний устрій. Гетьманщина в системі міжнародних відносин. Обмеження автономії та ліквідація козацько-гетьманської державності.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 23.

Тема 3. Боротьба за українську державність у 1917-1921 рр.

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 4.

Активізація українських національно-державотворчих тенденцій у контексті розвитку загальноросійських демократичних процесів. Українська Народна Республіка часів Центральної Ради. Універсали Центральної Ради. Гетьманський переворот. Українська держава гетьмана Павла Скоропадського: внутрішня та зовнішня політика, причини падіння. Утворення Західноукраїнської народної республіки та її державне будівництво. УНР періоду Директорії. Акт Злуки 22.01.1919 р. Проголошення більшовицької УСРР. Боротьба за владу в Україні у 1919-1920 рр. Причини поразки української національної революції 1917-1921 рр.

Література: 1, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 18, 23.

Тема 4. Радянська модель української державності та її трансформації у 1921-1991 рр.

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 4.

Форма і суть української радянської державності. Національна радянська державність як політичний феномен. Утворення Союзу РСР. Національне відродження 1920-х рр. «Розстріляне відродження» 1930-х рр. Західноукраїнські землі в складі Польщі,

Чехословаччині та Румунії у міжвоєнний період. Карпатська Україна. Друга світова війна та її вплив на розвиток державницьких ідей в українському суспільстві. Особливості суспільно-політичного розвитку УРСР у 2-й половині 1940-х - 1980-х роках. Колапс СРСР. Створення нової політичної ситуації в Україні на межі 1980-х – 1990-х рр. Проголошення незалежності України.

Література: 1, 2, 3, 4, 6,7, 8, 10, 22.

Тема 5. Україна - суверенна держава. Глобалізаційні та євроінтеграційні процеси.

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 4.

Державне будівництво в Україні. Л. Кравчук. Конституційний процес. Л. Кучма. Політична криза в Україні 2000-2002 рр. Президентські вибори 2004 р. «Помаранчева революція». Президентство В. Ющенко (2005-2010 рр.) та В. Януковича (2010-2014 рр.). Революція гідності. Повалення режиму Януковича. Окупація та анексія Криму РФ. Російська агресія щодо України.

Президентські вибори 2014. Президентство П. Порошенка (2014-2019 рр.). Прихід до влади В. Зеленського. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну (2022 р.)

Україна в глобалізаційних та євроінтеграційних процесах. Співпраця з ЄС та НАТО.

Література: 1, 2, 3, 4, 6,7, 8, 10, 14, 18, 22.

Модуль II. Українська державність та культура у європейському полікультурному просторі

Тема 6. Давня і середньовічна культура

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 4.

Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Християнство як чинник нових культурних процесів. Писемність. Освіта і наука. Літописання. Література. Право та законодавство. Архітектура. Культурні споруди. Монументальний живопис. Мистецтво мозаїки. Фрески. Іконопис. Книжкова мініатюра. Художнє ремесло. Музична культура.

Література: 1, 3, 4, 6,7, 8, 20.

Тема 7. Доба ренесансу та бароко

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 4.

Українська культура доби Ренесансу. Відродження та поширення гуманістичних ідей у духовній культурі. В-К. Острозький і його роль у відродженні української культури. Розвиток освіти і науки. Острог – культурно-освітній центр. Архітектура Ренесансу.

Українська культура у II половині XVII – XVIII ст. Освіта, наука, книгодрукування. Література, музична культура, усна народна творчість. Внесок українців у розбудову Російської імперії. Визначні архітектурні пам'ятки доби козацького бароко, рококо.

Живопис. Школи іконопису і гравюри. Мистецтво портрета.

Література: 1, 3, 4, 6,7, 8, 20.

Тема 8. Національно-культурне відродження наприкінці XVIII - на початку ХХ ст.

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 3.

Особливості розвитку української культури в складі Російської та Австро-Угорської імперій. Періоди культурно-національного відродження. Освіта. Наука. Інтелектуальний і культурний рух 1850 – 1870-х рр. Література. Музика. Театральне мистецтво.

Архітектура класицизму та ампіру. Палацово-паркова архітектура. Еклектизм. Оперні театри в Києві, Одесі, Львові. Українські благодійники та меценати.

Архітектура модерну. Живопис.

Література: 1, 3, 4, 6,7, 8, 20.

Тема 9. Національна культура у ХХ-ХХІ ст.: здобутки, втрати, перспективи

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 3.

Особливості розвитку культури. Здобутки і втрати в українській культурі радянської доби. Тенденції розвитку архітектури та образотворчого мистецтва. Культурне та духовне життя наприкінці ХХ ст. – початку ХХІ ст. Церква в Україні. Проблема підняття престижу української культури, входження її у світовий культурний простір, розширення й інтенсифікації міжнародних культурних зв'язків.

Література: 1, 3, 4, 6, 7, 8, 20.

Тема 10. Українська діаспора та її внесок у розвиток державності та культури

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 3.

Поняття «українська діаспора» та хвилі еміграції. Культурна праця української діаспори у Західній та Центрально-Східній Європі. Культурне життя української діаспори у Америці та Австралії. Культура східної діаспори. Внесок української діаспори в становлення незалежної України.

Література: 1, 3, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 14.

Модуль III. Основи державності та права

Тема 11. Основи держави і права

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 4, сем. – 2, сам. р. 6.

Поняття та ознаки держави. Поняття та елементи держави (форма державного правління, устрою, режиму). Характеристика гілок влади: законодавча, виконавча, судова. Поняття права та його ознаки. Джерела права. Поняття правовідносин: структура, види. Поняття, ознаки та характеристика правомірної поведінки. Юридична відповідальність та її види.

Література: 2, 5, 9, 17, 21.

Тема 12. Права та обов'язки людини та громадянина

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 2, сам. р. 3.

Характеристика поняття прав людини. Поняття правоздатності. Поняття дієздатності. Конституційні права та обов'язки громадян. Соціальні права. Культурні права. Економічні права. Політичні права. Право на захист. Право на звернення.

Література: 2, 5, 9, 17, 21.

Тема 13. Громадянське суспільство та інститут громадянства

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – , сам. р. - 3.

Громадянське суспільство та його ознаки. Основні завдання, яке виконує громадянське суспільство та його базові інститути. Організації громадянського суспільства у виборчих процесах. Місцева демократія: стан правової інституалізації та ефективність її механізмів. Форми громадської участі в ОТГ: успіхи та проблемні аспекти. Громадський контроль.

Література: 2, 5, 9, 17, 21.

Тема 14. Захист прав і свобод людини в сучасному суспільстві

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 2, сем. – 1, сам. р. 3.

Судовий механізм захисту прав та свобод людини і громадянина. Позасудовий механізм захисту прав та свобод людини і громадянина. Альтернативні процедури захисту прав людини.

Література: 2, 5, 9, 17, 21.

Тема 15. Роль та значення міжнародних Нормативно-правових актів

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземними мовами з питань професійної діяльності.

Проблемна лекція.

Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні.

Кількість годин:

лекцій – 4, сем. – 1, сам. р. 6.

Класифікація прав людини. Універсальність прав людини. Покоління прав людини. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: загальна характеристика. Європейський суд з прав людини. Застосування практики ЄСПЛ у національній судовій практиці.

Література: 2, 5, 9, 17, 21

Форми та методи навчання

Методи навчання: демонстрація, навчальна дискусія, дебати, співбесіди; прес-конференції; круглі столи; технології викладання: аналіз проблемних питань, обговорення, презентації, міні-лекції та інші.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Мультимедійні і проєкційні засоби, карти, друковані дидактичні матеріали.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

На семінарських заняттях контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній формі.

За роботу на семінарських заняття під час вивчення модулів «Традиції української державності» та «Українська культура у європейському полікультурному просторі» можна отримати 45 б. (перше заняття 5 б., а решту 10 - по 4 б.).

III модуль «Основи державності і права» - 15 б. (3 сем. по 5 б).

Всього – 60 б.

Контроль самостійної роботи проводиться за допомогою перевірки та захисту реферату або есе за обраною темою. Загальний обсяг 8-10 сторінок. Робота може бути рукописною або друкованою і виконується українською мовою. Захист відбувається у терміни, спільно обумовлені студентом і викладачем.

Засвоєння матеріалу 2 змістових модулів перевіряється письмово, розв'язанням тестових завдань. Модульний контроль знань проводиться в системі Moodle. Максимальний бал за написання модульних контролів: МК1 (**20 балів**) та МК2 (**20 балів**). Всього – 40б.

Якщо здобувач успішно написав 2 модульні контролі і має високий бал за поточне оцінювання, то він отримує залік автоматично. У разі не написання модульних контролів або ж отримання низьких балів за них, то здобувач складає письмовий залік у тестовій формі через ННЦНО НУВГП. У таких випадках результати модулів скасовуються. Модульний та підсумковий контроль знань проводиться в системі Moodle. Бали за перший рівень – 12, другий – 6, третій – 2.

Всього 20 балів.

З навчальної дисципліни також передбачено отримання додаткових балів:

1. Участь з доповіддю за тематикою навчальної дисципліни на конференції – до 10 балів.
2. Написання статті в збірник наукових праць – до 10 балів.
3. Участь у I етапі Всеукраїнської олімпіади з історії України – до 5 балів.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни розраховується як арифметична сума набраних балів (не більше 100 балів) за всі види навчальних та додаткових завдань.

Повний перелік локальних нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу НУВГП (з останніми змінами та доповненнями) знаходиться за посиланням:

<http://surl.li/onplh>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

1. Борисова О., Климов А. Історія української державності у 2 томах. Київ, 2018. 464 с.
2. Грицак Я. Подолати минуле: Глобальна історія України. Київ, 2024. 432 с.
3. Історія України: суспільство, культура, державність Навчальний посібник / П. Вербицька, Я. Лисейко, І. Хома, В. Банах, Р. Кузьмин. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 268 с.
4. Історія української культури: навч. посібник / за ред. В.М. Грома. Рівне, 2012. 288 с.

5. Правова доктрина України у 5 т. Т. 1. Загальнотеоретична та історична юриспруденція / заг. ред. О. В. Петришина. Харків, 2018. 976 с.

Допоміжна література

6. Бойко О.Д. Історія України. 7-е видання. Київ, 2018, 720 с.
7. Історія та культура України: навч. посібник. Харків, 2017, 108 с.
8. Історія державності та культури України / Р. Зінкевич, О. Ратушна, А. Нагірняк. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 240 с.
9. Горник В., Кравченко С. Взаємодія держави та громадянського суспільства у запобіганні корупції як чинник національної безпеки. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Державне управління. 2018. Т. 29(68), № 3. С. 123-130. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntvupa_2018_29_3_25
10. Грицак Я. Нарис історії України. Київ, 2019.
11. Гуржій О., Чухліб Т. Гетьманська Україна. Т. 8. Київ, 1999.
12. Клинова-Дацюк Г. Підготовка загальної "Енциклопедії Українознавства": тексти і люди. *Емінак: Науковий щоквартальний журнал*. N 3 (39). (Липень-вересень). Миколаїв, 2022. С 143-156.
13. Клинова-Дацюк Г.Д. Українська вільна академія наук у Німеччині: виникнення та розвиток установи в 1945-1952 рр. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. Вип. 52. Т.2. С.55-61.
14. Клинова-Дацюк Г.Д. Український вільний університет Ді-Пі періоду. *Наукові записки Національного університету „Острозька академія”: Історичні науки*. Вип. 31. Острог, 2020. С. 79-86.
15. Клинова-Дацюк Г.Д. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі. Рівне, 2012. 190 с.
16. Котляр М. Галицько–Волинська Русь. Т. 5. Київ, 1998.
17. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>
18. Рубльов О С., Реєнт О. П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. Т.10. Київ, 1999.
19. Сироїд Т. Л. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Харків, 2019.
20. Степовик Д. Історія української ікони Х – ХХ ст. Київ, 2008.
21. Темченко В.І. Верховенство права у практиці Євросуду та Конституційного суду України. *Наукові записки НаУКМА*. 2007. Т. 64: Юридичні науки. С. 15–20.
22. Україна: політична історія. ХХ – початок ХХІ ст. / Редрада: В. Литвин та ін. Київ, 2007.
23. Яковенко Н. Нарис історії України. Київ, 2005.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Українське онлайн-суспільно-історичне видання «Історична правда» <https://www.istpravda.com.ua>
2. Електронна бібліотека Інституту історії НАН України (<https://cutt.ly/rUoDmLQ>).
3. Інститут української археографії та джерелознавства НАН України http://archeos.org.ua/?page_id=67

4. Багатоцільовий український сайт для науки та освіти «Мислене дерево»
<https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/HistSources.html>
5. Євроінтеграційний портал (<https://eu-ua.kmu.gov.ua/>)

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, формувати власну думку та приймати рішення, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел.

Дедлайни та перескладання

Терміни здачі проміжних контрольних модулів та підсумковий контроль (екзамен) встановлені згідно Положення про семестровий поточний та

підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>.

Перездача тестових завдань перевірки засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється згідно з правилами ННЦНО та

Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП

<https://ep3.nuwm.edu.ua/25072/>.

У разі незгоди здобувача ВО з результатами оцінювання, відповідно до Порядку звернень здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/15467/>, здобувач подає

апеляційну скаргу, після чого скликається апеляційна комісія. Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу

проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та

природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>. У випадках

виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про

виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>.

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>.

Також здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання.

При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>. У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>.

Здобувачі повинні дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП <http://nuwm.edu.ua/struktturnipidroz dili/vyo/dokument>, а викладач Кодексу честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників Національного університету водного господарства та природокористування

Більше матеріалів щодо дотримання принципів академічної доброчесності:

сайт Національного агентства забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/>; сторінка НУВГП «Якість освіти» <http://nuwm.edu.ua/sp>

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. За об'єктивних причин пропуску занять (довідка про хворобу, інша поважна причина) студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4326>

Студент має право оформити індивідуальний графік навчання відповідно до Положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/6226>

Здобувачі на заняттях можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але винятково з навчальною метою з цієї дисципліни.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

У НУВГП розроблені процедури для реалізації права здобувачам на академічну мобільність:

- Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/>
- Порядок перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>.
- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8>.

Здобувачі освіти мають доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів:

<https://www.ufu-muenchen.de/uk>

<https://www.fas.harvard.edu/pages/degree-programs-courses>

*Лектор Клинова-Дацюк Галина Дмитрівна,
канд. іст. наук, доцент*

Автор
Доцент КЖУ

Галина КЛИНОВА-ДАЦЮК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1537
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000009B6C3700C8C2C100